

Sygnatura akt VI Ka 871/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 stycznia 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Bożena Żywiół

Sędziowie SO Marcin Mierz (spr.)

SR del. Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Aleksandra Studniarz

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r.

sprawy **K. K. (1) zd. K. córki L. i I.,**

ur. (...) w R.

oskarżonej z art. 292§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 19 czerwca 2013 r. sygnatura akt II K 526/13

na mocy art. 437 kpk i art. 438 kpk, art. 440 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Zabrzu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 871/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 10 stycznia 2014 roku

Apelacja prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 19 czerwca 2013 roku (sygn. akt II K 526/13), którym to wyrokiem oskarżona K. K. (1) uniewinniona została od popełnienia przestępstwa z art. 292 § 1 k.k., okazała się zasadna, przez co spowodować musiała uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi rejonowemu do ponownego rozpoznania. Do uchylenia zaskarżonego orzeczenia skłoniły sąd okręgowy także okoliczności dostrzeżone przez tenże sąd z urzędu.

Wydając zaskarżony wyrok dopuścił się sąd obrazy art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k., które to uchybienia mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Realizując powinność wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy sąd orzekający winien zgromadzić pełny materiał dowodowy, poddać jego całość ocenie stosownie do kryteriów wskazanych w art. 7 k.p.k., a przeprowadzoną przez siebie analizę przedstawić w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. Ocena dowodów, by pozostawała pod ochroną przepisów kodeksu

postępowania karnego, oparta być musi o całokształt ujawnionych w toku postępowania okoliczności, zarówno dla oskarżonego korzystnych, jak i tych, które oskarżonego mogą obciążać. Pisemne motywy zaskarżonego wyroku winny natomiast zawierać odniesienie do wszystkich tych okoliczności odzwierciedlając proces rozumowania sądu prowadzący do wydania wyroku. Analiza pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia prowadzić musi do uznania, że oceniając zgromadzone dowody nie uwzględnił sąd szeregu okoliczności sprawy wynikających z tych dowodów, nie poddał ich ocenie, przez co zapadły wyrok musiał zostać uchylony, a sprawa przekazana być musiała Sądowi Rejonowemu w Zabrze do ponownego rozpoznania. Jak wielokrotnie stwierdzano w judykaturze, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa procesowego wtedy, gdy jest wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wiedzy i doświadczenia życiowego – uargumentowane w uzasadnieniu (zob. postanowienie SN z dnia 18.01.2007r., III KK 271/06, OSN KW (...)). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku tego warunku nie spełnia, a zawarta w jego treści argumentacja odnosząca się do oceny przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy dowodów, zwłaszcza wyjaśnień oskarżonej, budzi poważne wątpliwości.

Nie przesądzając w niczym ostatecznego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, iż sąd rejonowy wydając zaskarżony wyrok nie uwzględnił wszystkich z dostępnych w niniejszej sprawie dowodów, jak również wszystkich okoliczności, które ze zgromadzonych dowodów wynikały. Jak wskazują pisemne motywy zaskarżonego wyroku, powodem uniewinnienia oskarżonej od popełnienia zarzucanego jej przestępstwa pozostawało przyjęcie przez sąd rejonowy, iż oskarżona pojazd nabyła na początku maja 2011 roku, wraz z samochodem otrzymując francuski certyfikat potwierdzający jego legalne pochodzenie oraz znajdującą się w schowku pojazdu umowę podpisaną in blanco przez właściciela pojazdu. Wskazał sąd także, że sam fakt nabycia pojazdu od pośrednika nie może automatycznie przesądzać o jego pochodzeniu z przestępstwa.

Wskazane przez sąd rejonowy przyczyny uniewinnienia oskarżonej od popełnienia zarzucanego jej przestępstwa nie zawierają odniesienia do wszystkich wynikających z przeprowadzonych w niniejszej sprawie dowodów dotyczących okoliczności towarzyszących czynności zakupu pojazdu przez oskarżoną. Ocena zachowania oskarżonej musi odbywać się w oparciu o porównanie jej zachowania z postępowaniem jakiego należy oczekiwać od przeciętnego obywatela i opierać się na założeniu, że gdyby postąpiła ona w danym układzie obiektywnych okoliczności należycie starannie, wówczas powzięłaby przypuszczenie o przestępnym pochodzeniu samochodu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2003 r. V KK 14/02). Każda informacja podważająca pewność odnośnie legalnego pochodzenia pojazdu uzasadnia dokonanie odpowiednich sprawdzeń bądź nawet odstąpienia od kupna (wyrok SA w Krakowie z dnia 24 lutego 2000 roku, sygn. akt II AKa 234/99 KZS 2000/4/42). Twierdzenie to szczególnej mocy nabiera w przypadku kupowania pojazdu od osoby innej niż widniejący w umowie sprzedaży właściciel, a nadto od osoby, która zawodowo nie trudni się obrotem pojazdami (Uchwała 7 sędziów SN – zasada prawna z dnia 30 marca 1992 roku, sygn. akt III CZP 18/92, OSNC 1992/9/144). W takiej sytuacji bezwzględnie należy wymagać, by podmiot nabywający rzecz wykazał się starannością i zasadą ograniczonego zaufania wobec swojego kontrahenta (M. D., (...).2002.1.16, Kilka uwag o paserstwie nieумыślnym. LEX 32868/5). Co do zasady samochód powinien być także kupowany od osoby, która legitymuje się nieprzerwanym ciągiem dokumentów wskazujących na jej uprawnienie do zbycia pojazdu pozwalających odtworzyć historię samochodu, np. brief, dokumenty celne, karta pojazdu (M. D., artykuł (...).2002.1.16, Kilka uwag o paserstwie nieумыślnym. LEX 32868/5). Jednoznacznie w orzecznictwie sądów cywilnych przyjmuje się, że nie może być uważana za nabywcę w dobrej wierze (art. 169 k.c.) osoba, która zawiera umowę kupna-sprzedaży z osobą nie wpisaną jako właściciel w dowodzie rejestracyjnym samochodu (wyrok SN z dnia 11 marca 1985 roku, sygn. akt III CRN 208/84, OSNC 1986/1/9).

Uniewinniając oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej przestępstwa sąd rejonowy przyjął, że zakupu pojazdu dokonała ona na początku maja 2011 roku, chociaż okoliczność taka nie wynika ani z wyjaśnień oskarżonej, ani też przede wszystkim z treści pisemnej umowy zakupu przez nią pojazdu, załączonej do akt sprawy. Wbrew treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, oskarżona składając wyjaśnienia przed sądem nie wskazała, by samochód nabyła na początku maja 2011 roku, lecz wyjaśniła, że Y. D. przywiózł jej ten samochód „w maju bądź czerwcu 2011 roku”. (k. 255). Nie wiadomo dlaczego w tym względzie nie oparł się sąd o treść samej umowy sprzedaży samochodu z której wynika, iż do jego zakupu przez oskarżoną doszło w dniu 1 czerwca 2011 roku (k. 41). Uznał sąd również za

dowód istotny w sprawie, sporządzony w języku francuskim dokument (k. 39) wystawiony w dniu 2 maja 2011 roku z którego ma wynikać, iż pojazd nie został zgłoszony jako pochodzący z przestępstwa. Zdaniem sądu rejonowego, pośród innych okoliczności, także posiadanie przez oskarżoną takiego dokumentu skutkowało musiało jej uniewinnieniem od popełnienia zarzuconego jej przestępstwa. Rozważyć jednak należy, czy w szczególności dla oskarżonej jako osoby zawodowo trudniącej się obrotem pojazdami, dokument pochodzący sprzed niespełna miesiąca przed datą dokonania przez nią zakupu pojazdu (1 czerwca 2011 roku) może posiadać jakiegokolwiek znaczenie dla oceny jej zachowania w aspekcie wyczerpania znamion przestępstwa z art. 292 § 1 k.k.. Powszechnie znaną okolicznością wynikającą z istoty przestępstw przedmiotem czynności wykonawczej których pozostają samochody pozostaje fakt, iż dane o braku ich zgłoszenia jako pochodzących z przestępstwa zdezaktualizować się mogą w każdej chwili. Co więcej, nie dostrzegł sąd rejonowy innej jeszcze okoliczności wynikającej nie tylko z wyjaśnień oskarżonej złożonych w postępowaniu przygotowawczym, lecz także załączonych do akt sprawy dokumentów wraz z ich tłumaczeniem. Składając wyjaśnienia w postępowaniu przygotowawczym oskarżona powołała się bowiem na posiadany przez nią w dniu zakupu samochodu dokument z którego wynikać ma, iż S. B. figurujący w umowie zakupu przez oskarżoną samochodu jako jego zbywca, którego oskarżona w rzeczywistości nigdy nie spotkała, „wymeldował” osobiście samochód. Okoliczność powyższa znajduje potwierdzenie także w przetłumaczonych na język polski dokumentach francuskich (k. 151, 152) z których wynika, że w dniu 2 maja 2011 roku S. B. urzędowo zgłosił fakt sprzedaży pojazdu. Jeśli takim dokumentem w czasie zakupu samochodu dysponowała oskarżona, to przecież nie mogła ona być przekonana, że osoba wpisana w dokumentach jako jego właściciel - S. B. - jest rzeczywistym właścicielem samochodu, skoro zgłosił on na około miesiąc przed zakupem przez nią samochodu jego zbycie innej osobie. Nie mogła być także przekonana, że właścicielem takim pozostaje Y. D. od którego nabyła oskarżona samochód, a który nie legitymował się przecież dokumentami wskazującymi na pozostawanie przez niego właścicielem pojazdu. Z treści załączonej do akt sprawy umowy z mocy której oskarżona nabyć miała pojazd wynika, iż osobą sprzedającego miał być w dniu zakupu przez oskarżoną samochodu S. B. o którym zgodnie z posiadanymi przez nią dokumentami wiedziała ona, że bez wątpienia właścicielem pojazdu już nie jest, gdyż sprzedał on tenże pojazd innej osobie zgłaszając to właściwemu urzędowi. Bez wątpienia do urzędowego zgłoszenia zbycia pojazdu przez S. B. nie mogło dojść w oparciu o niepodpisaną przez kupującego umowę wypełnioną in blanco przez zbywającego S. B. - taką jaką podpisała oskarżona. Jak wyjaśniła oskarżona, po otrzymaniu podpisanej in blanco przez S. B. umowy sprzedaży samochodu, podpisała ona tę umowę oraz wypełniła jej treść własnymi danymi. Dane i podpis S. B. na umowie tej już widniały. Ani osoba od której faktycznie oskarżona kupiła samochód - Y. D. - ani osoba figurująca w dokumentach jako jego rzekomy zbywca - S. B. - zgodnie z dokumentami posiadanymi przez oskarżoną nie byli właścicielami samochodu uprawnionymi do jego zbycia. Rozważyć będzie musiał zatem sąd rejonowy w ponownym postępowaniu, czy tego rodzaju okoliczności nabycia przez oskarżoną pojazdu nie świadczą o wyczerpaniu jej zachowaniem znamion przestępstwa z art. 292 § 1 k.k. lub nawet art. 291 § 1 k.k..

Jest jeszcze kilka innych okoliczności, które należy zważyć rozpoznając niniejszą sprawę. Trudno bowiem zgodzić się, że w wyjaśnieniach swoich oskarżona w sposób wiarygodny prezentuje okoliczności dokonanej z Y. D. transakcji, skoro twierdzi, że Y. D. już wcześniej sprowadził do komisji jej męża jeden samochód z którym nie było żadnych problemów, a przecież z załączonego do akt sprawy pisma pochodzącego właśnie od Y. D. wynika (k. 40), że już w sierpniu 2011 roku zobowiązał się on do zwrotu mężowi oskarżonej pieniędzy uzyskanych tytułem zapłaty za samochód, który jak się okazało, pochodził z kradzieży. Rozważyć sąd rejonowy również, czy okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia sprawy nie pozostawała cena zakupu samochodu przez oskarżoną, która pojazd ten kupiła za kwotę 14.500 €, podczas gdy wedle dokumentów francuskich samochód ten warty był w owym czasie ponad 30.000 € (między innymi dokumenty z k. 143-144, 153).

Nie przesądzając zatem w niczym ostatecznego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy stwierdzić należy, że uchybienia powyżej wskazane skutkowało musiały uchyleniem zaskarżonego wyroku. Sprawa zatem przekazana została do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zabrze. Ponownie rozpoznając sprawę będzie sąd musiał powtórzyć postępowanie dowodowe w całości, o ile nie dostrzeże konieczności przeprowadzenia postępowania w zakresie szerszym. Prowadząc postępowanie baczyć będzie, by wyjaśnione zostały wszechstronnie okoliczności niniejszej sprawy, zwłaszcza kwestie zarysowane wyżej istotne dla jej rozstrzygnięcia. Uwzględni nie tylko wszystkie

z przeprowadzonych w toku postępowania dowodów, lecz także wszelkie okoliczności z nich wynikające. W pisemnym uzasadnieniu, o ile takowe będzie musiał sporządzić, odniesie się sąd do wszystkich dowodów, zarówno przemawiających na niekorzyść oskarżonej, jak i dla niej korzystnych. Właściwie zgromadzony przez Sąd materiał dowodowy powinien być poddany rzetelnej ocenie, przy zachowaniu zasad swobodnej oceny dowodów i logicznego rozumowania oraz przy uwzględnieniu wskazań doświadczenia życiowego.